

De Sovjetunie – paragraaf 5

Rusland onder de Tsaar (tot 1917)

- Grote armoede en honger
- Groot verschil tussen arm en rijk
de rijken waren de Tsaar en zijn familie en de grootgrondbezitters
- Protesten tegen armoede hielpen niet; vaak werd het leger op de demonstranten afgestuurd en vielen er doden. (bv. opstand januari 1905 >> introtekst pag. 36)
- Het grootste gedeelte van de bevolking bestond uit boeren (arm). Er was wel wat industrie maar de arbeiders moesten keihard werken voor een hongerloontje.
- Het leger was slecht georganiseerd. Soldaten moesten vaak oefenen met bezemstelen in plaats van met wapens of zij moesten op het slagveld maar een wapen zoeken van gesneuvelde kameraden.

In 1914 raakt Rusland bij de Eerste Wereldoorlog betrokken als men bondgenoot Servië (dat wordt aangevallen door Oostenrijk-Hongarije) gaat helpen. Het leger is slecht getraind en lijdt nederlaag op nederlaag.

Opstand tegen de tsaar. Twee revoluties

In 1917 wordt de toestand onhoudbaar. Veel boeren zitten in het leger en er wordt nog minder voedsel verbouwd. Er ontstaan grote voedseltekorten in het land.

Februari 1917: het leger weigert te schieten op demonstrerende mensen. De Tsaar treedt af. Later wordt hij gearresteerd en met zijn hele familie ter dood gebracht. Dit is de **Februari-revolutie**.

Er komt een tijdelijke regering maar die een nieuwe grondwet moest maken en met de oorlog moest stoppen. Dat laatste gebeurt niet omdat Engeland en Frankrijk hun bondgenoot Rusland niet kunnen missen. Dan grijpen de Bolsjewieken (= communisten) in. Ze komen onder leiding van Lenin in opstand en sturen de regering weg. Ze nemen zelf de macht in handen. Dit is de **Oktober-revolutie**.

De Bolsjewieken aan de macht

De Bolsjewieken beloofde de boeren land en de arbeiders zouden eigenaar worden van de fabrieken. Ze beloofden ook met de oorlog te zullen stoppen. Dit staat in de **Aprilstellingen** (zie werkboek pag. 30).

Volgens de Bolsjewieken zou er geen verschil meer zijn tussen arm en rijk. Alle privébezit werd afgeschaft. Alles was voortaan van de staat. Hiertegen kwam allerlei mensen in opstand. Er volgde een strijd tussen Roden (bolsjewieken) en Witten (tegenstanders van het communisme) maar de Roden bleven aan de macht. Lenin richtte een **geheime politie** op die alle tegenstanders uitschakelde. Dit was het begin van een **terreur** (onderdrukking) en een **dictatuur** waarin de leider (dictator) alles voor het zeggen had en er maar één partij was, de communistische partij. Rusland gaat voortaan Sovjetunie heten. Lenin overleed in 1924 en werd opgevolgd door Stalin.

Planeconomie

Om een modern industrieel land te worden kreeg de Sovjet-Unie een **planeconomie**. De regering maakte plannen voor de komende vijf jaar (vijfjarenplannen). De opbouw van de industrie kreeg voorrang. De boeren werden gedwongen samen te werken in grote landbouwbedrijven: **kolchozen**. Wie niet gehoorzaamde werd opgesloten in een strafkamp. Iedere tegenstander van Stalin liep de kans opgespoord en gearresteerd te worden door de geheime politie, de KGB. Veel mensen werd terechtgesteld en ter dood veroordeeld. Tussen 1934 en 1938 werden er bijvoorbeeld 35.000 legerofficieren vermoord omdat ze tegen Stalin en zogenaamd landverraders waren.

Stalin maakte van de Sovjetunie een **totalitaire staat**: de macht was totaal in handen van Stalin. Er heerste censuur (kranten mochten niet schrijven wat ze wilden) en door propaganda werd de mensen wijs gemaakt dat het communisme en hun leider Stalin, goed voor ze waren.